

Rapport till Samordningsförbundets styrelse angående uppdrag om arbetsintegrerande sociala företag 2019

Bakgrund/nulägesbeskrivning

M29 Socialt Företagscenter har under perioden 2019-04-01 till och med 2019-12-31 haft samarbetsavtal med samordningsförbundet i syfte att främja utvecklingen av Arbetsintegrerande Sociala Företag (ASF) inom samordningsförbundets tre kommuner. En handlingsplan enligt följande har tagits fram:

1. Träffa alla ASF i regionen och undersöka behoven hos dem med särskild tyngdpunkt på möten och nätverkande.
2. Kontakta politiker och tjänstemän i alla tre kommuner i syfte att stötta processerna i respektive kommun.
3. Upprätthålla kontakten med arbetsförmedlingen och hålla sig uppdaterad gällande eventuella förändringar som är på gång.
4. Genomföra avstämningar mellan M29 och samordningsförbundet 1 gång/månad.

Organisation/struktur

M29 utsåg Oskar Rommel att utföra uppdraget enligt handlingsplan ovan.

Uppdragsuppfyllelse

Sigtuna kommun

Sigtuna är den kommun med flest ASF i samordningsförbundets geografiska område. I dag finns det sex stycken sociala företag med verksamheter inom second hand, café, textil, fastighetsskötsel och servicetjänster för pensionärer. Det första företaget startades för 10 år sedan och det senaste körde igång 2019. Det finns många goda exempel på samarbeten mellan Sigtuna kommun och de sociala företagen. I dag finns två stycken Idéburna offentliga partnerskap (IOP) mellan Sigtuna kommun och sociala företag. Partnerskapens syfte är att få grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden inom omsorgen och försörjningsstöd närmare arbete och anställning.

Jag har under perioden träffat de sociala företag som befinner sig i olika faser i sin företagsutveckling. Det som framkommer är att de som har ett samarbete och IOP med kommunen upplever en tryggare grund i sitt utvecklingsarbete. De sociala företag som saknar ett partnerskap har däremot tuffare att hitta en ekonomisk trygghet i sin verksamhet. Den omorganisation som arbetsförmedlingen genomgår har även skapat svårigheter att få intäkter via försäljning av arbetsträningsplatser.

Det har framkommit önskemål från de sociala företagen att skapa samarbete och nätverk sinsemellan. Detta för att stärka och stötta varandra genom exempelvis erfarenhetsutbyte, tjänsteutbyte och marknadsföring. Företagen har dock haft svårt att avsätta tid för att kunna utveckla detta nätverksarbete.

Jag har även träffat tjänstemän och politiker i Sigtuna kommun för att sprida kunskap och information om ASF samt berätta om de företag som är verksamma i kommunen. Jag har fått en bra respons från de personer som jag träffat. Med tanke på att kommunen så sent som 2019 skrev ett nytt partnerskap så ser jag intention och vilja att fortsätta att utveckla ett samarbete med ASF.

Det som framkommer i mina möten med sociala företag, politiker och tjänstemän är att de upplevt stora förändringar i kommunen de senaste två åren. Det är nya politiker som styr och det har varit en del omorganisationer i de olika förvaltningarna. Detta har enligt de sociala företagen lett till att tidigare samarbeten, relationer och till viss del kunskap försvunnit. Nya relationer, kontakter och samarbeten har byggts upp.

Min reflektion över dagsläget i Sigtuna kommun är att man nu börjar landa i den nya organisationen. Det är ett bra läge att se över vilka samarbeten som finns och hur de kan utvecklas och tydliggöra vilken roll de sociala företagen kan ha i kommunens framtida arbete med de grupper som har det svårast att etablera sig på arbetsmarknaden.

Önskvärt från de sociala företagen är att kommunen tar fram en strategi/policy samt en handlingsplan för framtida samarbeten mellan det offentliga och ASF. Detta skulle förtydliga och göra det enklare för de sociala företagen att veta vad de ska förhålla sig till.

Upplands Väsby kommun

I Upplands Väsby finns två ASF, Värmekällan, som har funnits i 10 år samt det under hösten 2019 startade NaturhälsaCenter. Ett visst samarbete har förekommit mellan kommunen och Värmekällan under dessa år, men de har inte haft samma långsiktiga partnerskap som i Sigtuna kommun. Värmekällan har till största del arbetat med målgrupper anvisade av arbetsförmedlingen. Senaste förändringarna inom arbetsförmedlingen har påverkat verksamheten negativt.

I möten med politiker och tjänstemän upplever jag en positiv syn på ASF och en vilja att utveckla detta arbete i kommunen. De politiker som jag möter är de som visar störst intresse. Tjänstemän inom omsorgen ser ett behov av att kunna erbjuda sina brukare (inom LSS och SOL) som befinner sig mellan daglig verksamhet och reguljära arbetsmarknaden en mer anpassad arbetsträningsplats. Även tjänstemän inom arbetsmarknadsenheten upplever ett behov av att kunna använda sig av anpassade arbetsplatser för sina deltagare. De ser idag ett ökat antal personer med en annan problematik än tidigare och ser ett behov av längre rehabiliteringar och mer anpassade arbetsträningsplatser.

En positiv händelse i Upplands Väsby kommun under 2019 var att Väsbyhems bostadssociala enhet på prov anlitat ett socialt företag för utförandet av renhållningstjänster i sitt trygghetsskapande arbete. De har fallit väl ut och kommer att fortsätta, och förhoppningsvis, utvecklas under 2020.

Analysen av Upplands Väsby kommun är att det finns goda förutsättningar för att utveckla arbetet kring ASF. Det finns en önskan från politikernas håll att upprätta en policy kring detta arbete, vilket är ett steg i rätt riktning. En policy behöver dock kompletteras med en handlingsplan som kan förankras hos tjänstemännen. Detta för att skapa tydlighet i uppsatta mål, men också för att visa på vilka resurser man har för att nå målen. Om det saknas möjlighet att skjuta till nya ekonomiska resurser finns möjlighet att använda sig av redan befintliga inom kommunen. En beprövad metod, med ofta goda resultat, är att i samarbete med ASF knoppa av kommunalt drivna verksamheter. Det skapas extra goda förutsättningar när det samtidigt finns ett kommunalägt fastighetsbolag som visar intresse av samarbete.

Sollentuna kommun

I Sollentuna har det inom politiken diskuterats ASF under några år och det finns en politisk vilja att utveckla detta arbete. Kommunen hade fram till 2019 inte något socialt företag, men under hösten 2019 startades en verksamhet inom café och catering i en lokal nära Häggviks station.

I mitt uppdrag har jag träffat politiker och tjänstemän samt medverkat med information på ett av Kompetens- och arbetsmarknadsnämndens sammanträden. Det har varit god respons från kommunen och då främst ifrån politikerna.

Jag har även träffat personer som gärna skulle vilja driva ett ASF i Sollentuna. Dessa personer berättar om en önskan av samarbete och stöd från Sollentuna kommun. Svårigheterna med detta har varit att hitta ett naturligt samarbete mellan kommun och dessa sociala entreprenörer. Det finns även ett behov av att

kompetensutveckla de personer som är intresserade av att driva sociala företag för att sedan koppla ihop dessa med kommunen och förhoppningsvis få till bra och givande diskussioner kring utvecklingen av ASF.

I ett fortsatt arbete med Sollentuna kommun skulle det vara intressant att höra med tjänstemännen hur de ser på de utmaningar som finns i kommunen gällande de mest utsatta grupperna på arbetsmarknaden. Kommunen har även en stor arbetsmarknadsenhet och en utveckling av ASF behöver förankras och ske i samarbete med denna enhet.

Övrigt

Under perioden har jag även haft kontakt med arbetsförmedlingen. Ett samarbete som under våren fungerade bra. Efter sommaren försämrades det genom att den kontaktperson som jag hade fick nya uppdrag inom organisationen och arbetsförmedlingen har inte tillsatt någon ny. Detta har gjort det svårt att få några svar eller besked på vad som händer på arbetsförmedlingen. Det har även påverkat de sociala företagen och antalet personer som anvisats har minskat.

Under hösten anordnades ett lunchseminarium med fokus på upphandlingar som strategiskt verktyg för social hållbarhet. Eva Ternegren från Coompanion i Göteborg, med mångårig erfarenhet i ämnet, och som har genomfört hundratals föreläsningar om offentlig upphandling bjöds in. Inbjudan riktade sig till politiker och tjänstemän inom offentlig sektor samt sociala företag inom samordningsförbundets region.

Kommande arbete

Arbetet med att främja utvecklingen av ASF och skapa arbetstillfällen i dessa verksamheter kommer fortsätta under 2020. Skillnaden från tidigare år är uppdraget kommer ligga på Coompanion Roslagen & Norrort med M29 samt Tanke & Handling som kompletterande aktörer. Detta kommer öka kompetensen och erfarenheten i arbetet och leda till en bättre service till samordningsförbundets tre kommuner. Utifrån 2019 års arbete utvecklas en handlingsplan med följande fokusområden:

- Arbeta vidare med upparbetade kontakter inom kommunerna och stötta i deras processer.
- Fortsatta möten med ASF i regionen. Utforska möjligheter och behov av ett nätverksarbete.
- Anordna möten mellan ASF, offentliga sektorn och näringslivet
- Informera och utbilda strategiska grupper och beslutsfattare såsom tjänstemän och politiker hos berörda myndigheter samt de delar av näringslivet som kan tänkas bli berörda eller ha intresse i socialt företagande och ASF
- Arbeta vidare med upphandlingar som strategiskt verktyg för social hållbarhet tillsammans med kommunerna och upphandlingsenheterna.
- Se över behovet, viljan och möjligheterna till att upprätta policy och handlingsplaner för arbetet kring ASF i alla tre kommuner.

Oskar Rommel
Verksamhetsledare – M29 Socialt Företagscenter
2020-01-15